

AFREKENSYSTEMEN: HET HART VAN DE ORGANISATIE

Kassa's zijn er in verschillende soorten. Van eenvoudige rekenmachines met geldlade tot geavanceerde computers die alle bedrijfsprocessen bij elkaar brengen. Een afrekenstelsysteem is het hart van de organisatie. Stichting Betrouwbare Afrekenstelsystemen (SBA) heeft in samenwerking met Checkout.nl een verkenning uitgevoerd naar de toekomst van de kassastelsystemen. Dit onderzoek toont aan dat de kassa verandert van afrekenpunt naar bedrijfsautomatiseringstelsysteem en informatietool. Een POS wordt steeds meer een 'Point of interaction'.

Een modern afrekenstelsysteem speelt een centrale rol in de ondersteuning van uw bedrijfsvoering. Hedendaagse afrekenstelsystemen zijn een ware datatool die u onder meer kunt inzetten voor het uitdraaien van uitgebreide overzichten en rapportages. Ook koppeling met andere stelsystemen behoort tot de mogelijkheden. Dat kan handig zijn als u behoefte hebt aan managementinformatie of als u samenwerkt met derden zoals bijvoorbeeld een cateraar, fietsenstallingsbedrijf of andere dienstverlener.

Type afrekenstelsystemen

Afrekenstelsystemen zijn onder te verdelen in 4 typen:

- ✓ *Cloudkassa*, dit is een afrekenstelsysteem waarbij data en documenten (die vroeger op een lokale pc stonden) via het internet worden opgeslagen.
- ✓ *Point-of-sale kassastelsysteem* (POS) dit is een computerkassa (frontoffice) die verbonden is met een computer (backoffice). Het stelsysteem legt alle transacties elektronisch vast. U kunt deze gegevens (database) vervolgens gebruiken als managementinformatie en voor de verantwoording.
- ✓ *Elektronische kassa*, dit is een afrekenstelsysteem dat een (EPROM-)chip bevat die de gegevens registreert. Het is mogelijk de gegevens uit te lezen en over te brengen naar een centrale computer. Daarnaast is het mogelijk diverse rapportages te maken, zoals X- en Z-afslag.
- ✓ *Mechanische kassa*, dit is een afrekenstelsysteem met een beperkt aantal registers. In de registers stelt u bijvoorbeeld het aantal transacties of het totaalbedrag vast. De rapportage, zoals X- of Z-afslag (dagoverzicht), is beperkt. X-afslag is een rapport met omzettotaal waarbij u de omzetteller niet op nul zet. Bij een Z-afslag zet u de teller terug naar nul. Een mechanische kassa is niet meer van deze tijd.

Betrouwbaarheid afrekeningsystemen

Een betrouwbaar afrekeningsysteem biedt zekerheid op vele gebieden die van belang zijn voor een goede bedrijfsvoering en administratie. Registratie, integriteit, bewaren en inzichtelijkheid staan hierbij centraal. Bij de aanschaf van een afrekeningsysteem is het raadzaam na te gaan welke zekerheden gewenst zijn en door het afrekeningsysteem worden geboden.

Het Keurmerk Betrouwbaar Afrekeningsysteem is een onafhankelijk en transparant keurmerk voor kassasystemen in Nederland. Het keurmerk staat voor betrouwbaarheid, veiligheid en continuïteit, maar ook zeker voor een gelijk speelveld voor ondernemers. Een kassa met een keurmerk biedt zekerheid op alle gebieden die van belang zijn voor een goede bedrijfsvoering en administratie en daarmee nettowinst van een organisatie.

De registratie van een keurmerk kassa is betrouwbaar en de cijfers geven daardoor een juist en volledig inzicht in uw bedrijf en de bedrijfsvoering. Dat is van belang voor u als ondernemers/eigenaar van afrekeningsystemen. Maar ook voor partijen binnen de (administratieve) keten zoals banken, gemeenten, accountants en belastingadviseurs.

De eisen die gesteld worden aan een betrouwbaar afrekeningsysteem zijn opgesteld door een groep leveranciers die betrokken waren bij de oprichting van de stichting en de Belastingdienst. Het keurmerk is daarmee een publiek-privaat initiatief van de Belastingdienst en de sector. Daardoor kan het op draagvlak rekenen binnen de Belastingdienst. Sterker nog, de Belastingdienst kent in zijn toezicht waarde toe aan het hebben van een kassa met keurmerk.

De zekerheden van een keurmerk kassa op een rij:

- ✓ Een goede administratie en betrouwbare gegevens
- ✓ De zekerheid van overzicht en inzicht;
- ✓ De zekerheid voor ondernemers en personeel;
- ✓ Het voldoen aan de wettelijke bewaartermijn van 7 jaar
- ✓ Een lager risicoprofiel bij financiële toezichthouders

Afrekeningsystemen

- ✓ Registratie
- ✓ Integriteit
- ✓ Bewaren
- ✓ Inzichtelijkheid

Voldoet het systeem aan de norm?

Keuze afrekeningsysteem

De meeste afrekeningsystemen leggen per transactie een aantal belangrijke gegevens vast, zoals artikel, aantal, prijs, tijdstip van de transactie en naam van de medewerker. Een modern afrekeningsysteem kan dan ook waardevolle (nieuwe) inzichten geven die kunnen helpen om de bedrijfsvoering verder te optimaliseren. U kunt deze uitgebreide gegevens in uw uitvraag meenemen. Bij gebruik van een afrekeningsysteem gelden wettelijke bepalingen voor het inrichten en bewaren van de administratie. Bij de aanschaf van afrekeningsystemen is het goed om op voorhand rekening te houden met een aantal factoren. U dient verschillende keuzes te maken en rekening te houden met de levensduur van uw betalingsstelsel.

Eisen afrekensystemen

Het is raadzaam te beoordelen of het bestaande afrekensysteem (nog) aan de noodzakelijke eisen voldoet. Een eenvoudige mechanische kassa zal enkel in uitzonderlijke gevallen nog voldoen. Veelal is een elektronische- of computerkassa noodzakelijk of het antwoord op uw wensen. De volgende aspecten zijn hierbij van belang:

✓ *Registreren van alle gebeurtenissen*

Alle gebeurtenissen, vanaf het begin van het verkoopproces, moeten geregistreerd worden. Denk daarbij ook aan bijzondere gebeurtenissen zoals kortingen, retouren, fooien, afgebroken transacties, onttrekkingen enz.

✓ *Bewaren van transactiegegevens*

U dient alle transactiegegevens inclusief de bijzondere gebeurtenissen te bewaren. Elke digitale vastlegging moet u digitaal bewaren, bijvoorbeeld door middel van een elektronisch journaal. Analyse van de digitale gegevens van de verkoopadministratie maakt het mogelijk om binnen redelijke termijn een indicatie te krijgen over de volledigheid van de omzet en inzicht in bijzondere transacties en handelingen die de bruto omzet hebben verminderd. Een (papieren) controlerol geeft geen goed toegankelijke informatie voor controle en daarom accepteert de Belastingdienst dit in de regel niet.

✓ *Reproduceerbaarheid van transactiegegevens*

Als u de gegevens digitaal vastlegt, kunt u deze digitaal bewaren en binnen redelijke termijn aanleveren. Is het geheugen van een kassa niet groot genoeg, dan moet u regelmatig een back-up maken. Uiteraard is het maken van een back-up altijd noodzakelijk, ook als uw afrekensysteem wel over voldoende geheugencapaciteit beschikt.

✓ *Controleerbaarheid van transactiegegevens*

De registratie van een transactie inclusief de bijbehorende gegevens, zoals tijdstip en nummering, zijn binnen de administratie te volgen. Eis een doorlopende nummering en het vastleggen van bijzondere gebeurtenissen zoals het corrigeren van al geregistreerde transacties, het opleiden van personeel 'trainingsstand', het openen van de geldlade zonder verkopen en het inloggen van medewerkers. Dit alles zorgt er voor dat u altijd weet, wie, wanneer welke transacties en handelingen heeft uitgevoerd. Met dit zogenaamde controle-spoor kunt u het verkoopproces beheersen en transacties vanaf de oorsprong volgen.

✓ *Instellingen van het afrekensysteem*

De leverancier kan het afrekensysteem op behoeften instellen. Het is van belang dat u altijd inzicht kunt geven in deze instellingen en de wijzigingen van deze instellingen.

✓ *Beveiliging van transactiegegevens*

Het afrekensysteem moet beveiligd zijn tegen verlies van transactiegegevens en manipulatie van de transactiegegevens.

✓ *Aanleveren van gegevens bij controle*

Bij controle moet u de transactiegegevens juist, tijdig en volledig, in een leesbaar bestandsformaat en binnen een redelijke termijn aan derden aanleveren.

Administratieplicht

Er geldt een wettelijke administratieplicht. De ondernemer moet een administratie voeren, waaruit te allen tijde de fiscale verplichting blijkt. In eerste instantie gaat het om het vastleggen van financiële kerngegevens, zoals omzet en kosten. Het begrip administratie omvat echter meer dan financiële gegevens alleen. Ook de andere met het afrekenstelsel geregistreerde gegevens vallen onder deze administratieplicht. Welke gegevens precies moeten worden opgenomen in de administratie is echter niet eenduidig vastgelegd: de wijze van inrichting van de administratie staat vrij, zolang de administratie past bij de aard en de omvang van de organisatie. De Belastingwet gaat nog iets verder door te eisen dat de administratie zó wordt ingericht en gevoerd, dat de belastinginspecteur binnen redelijke tijd een controle kan uitvoeren (zie ook Algemene wet inzake rijksbelastingen op www.overheid.nl).

Mogelijkheden moderne afrekenstelsels

De mogelijkheden die moderne afrekenstelsels bieden, hebben ook gevolgen voor de administratieplicht. Het is immers mogelijk om eenvoudiger en tegen lagere kosten steeds meer gegevens te verzamelen. Dit heeft tot gevolg dat externe partijen, zoals de Belastingdienst, kunnen verlangen dat u ook daadwerkelijk van deze mogelijkheden gebruik maakt, passend bij de aard en omvang van de organisatie. Binnen een cateringbedrijf is bijvoorbeeld te denken aan het vastleggen van individuele transacties, het tijdstip van vastlegging en de medewerker die de klanten bedient. Ook bij de waardebeoordeling van toekomstige exploitatie-opdrachten kunnen deze moderne afrekenstelsels aanbestedende diensten van waardevolle informatie voorzien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het maken van een inschatting van de verwachte omzet van een dienstenconcessie als het uitbaten van een gemeentelijke parkeergarage. Het document 'Zelfbeoordeling afrekenstelsels' biedt hulp bij het beoordelen of uw afrekenstelsel voldoet aan de eisen ten aanzien van de wettelijke (administratieve) verplichtingen. Het niet bewaren van de detailgegevens is een administratieve tekortkoming en kan tot omkering en verzwaring van de bewijslast leiden. Een kassastelsel met onvoldoende geheugen is geen excuus voor het niet bewaren van detailgegevens.

Auditfile

De Belastingdienst heeft een standaard auditfile voor grootboek- en salarisgegevens ontwikkeld. Deze standaard auditfile, die softwareleveranciers kunnen opnemen in de software, heeft de effectiviteit en efficiëntie van de externe controle vergroot voor de Belastingdienst en voor de accountant. Er is ook een standaard auditfile voor afrekenstelsels ontwikkeld. Deze auditfile kan de lasten van een controle aanzienlijk verminderen. In steeds meer afrekenstelsels is de auditfile terug te vinden (zie hiervoor ook standaard auditfile op www.auditfiles.nl).

Met een keurmerk-kassa heeft u als ondernemer een lager risicoprofiel bij financiële toezichthouders en dat heeft zijn voordelen. Aan de ene kant voor u zelf. U kunt rekenen op betrouwbare gegevens en voldoet aan de bewaarplicht. Aan de andere kant voor partijen binnen de keten. De kans op controle wordt kleiner en de benodigde tijd voor bijvoorbeeld een controle korter. Dat scheelt u als ondernemer tijd en geld. Meer informatie is te vinden op www.keurmerkafrekenstelsels.nl